

Arkadaş İslıkları

Öykü Maddi sıkıntılardan bunalan anlatıcı eğitimini tamamlamak yerine, avare bir şekilde arkadaşları ile hayatını renklendirmeye çalışırken âşık olur. Âşık olduğu kıızı elde etmeye çalışırken ise bıçakla kendini yaralayan kahramana kızın ailesi yaşamına iş bulması yönünde baskı uygular. İş bulamayınca kıızı kaçırarak anlatıcı kahraman, aileleri umursamaz ve dini nikâhla evlenir. Barınacak evleri olmayan yeni evli çift en güzel günlerini anlatıcının arkadaşlarının evlerinde geçirmek zorunda kalırlar. Lakin kız ile kaldığı yerler arasında bir takım sorunlar ortaya çıkar. Kızın isteği ile anlatıcı kalabileceği yerleri düşünür. Zamanında babasının dostu olan Gaffar Amca'nın ısrarı üzerine onun evine misafir olmak durumunda olan kahramanın karısı baba dostu diye güvendiği adam tarafından taciz edilir. Bu evden ayrılıp, hamal olarak işe başladığı bir yerin kendilerine ayrılan oda bölümünde kalmaya başlarlar. Aralarında çıkan kıskançlık kavgaları ve inatlaşma yüzünden anlatıcı karısını terk eder. Mahallesine geri dönen anlatıcı büyük pişmanlık duyarak karısını sürekli arasa da bulamaz. Her tanıştığı kadında karısının yüzünü arar. Bir gün Hamdi'nin kahvesinde tanıştığı İlyas Usta sayesinde fabrikada işe girer. Eski avare hayatını yaşamak için çabalayan kahraman karısı hakkında sürekli tekrar birleşeceklerini düşünse de bir süre sonra tesadüfen kadınla karşılaşır. Birbirlerine sevdiklerini söylerler fakat her şey için çok geçtir, karısı evlenmiş ve hamiledir. Anlatıcı üzüldür giden kadının arkasından bakabilir...

Kişiler

Anlatıcı Adı belirtilmeyen 19 yaşlarındaki karakter anlatıcı, anı yaşamaya odaklı, arkadaşlarına düşkün, avare ve sorumsuz biridir. Ölmüş babası çok iyi eğitim almış, insanlar tarafından saygı duyulan biri ise de kendisi en fazla ortaya kadar okulu idare edebilir. Kendisi ve çevresi ile olan iletişimlerinde başına buyruk davranmayı tercih eden anlatıcının başına gelen olaylar kendisini ve yaptıklarını fark etmesine zemin hazırlar. Her ne kadar yanlışlarını görse de değişmek istemeyen anlatıcı, sorumluluklarından ve mücadele etmesi gereken durumlardan kaçarak anı geçirmeye çalışır. Bu durumu da kendisini her şeye rağmen seven karısını yüzüstü bırakarak gösterir. Bir inat uğruna terk ettiği karısını geri döndüğünde bulamayınca içe kapanır ve ruhsal buhranlar yaşar. Her ne kadar istemese de değişmesini gerektiğini anladığında ise karşısına çıkan doktorun ve İlyas ustanın yol göstericiliğini kabullenir ve fabrikaya girerek kendine yeni bir kimlik oluşturmaya çalışır. Yaşadığı serseri hayatın kendine bir faydası olmadığını gördükçe daha bilinçli ve düşünceli bir kişiye dönüşür.

Karısı Zengin bir ailenin kıızı olan anlatıcının karısı delicesine âşık olduğu adama babası vermediği için kaçır. Sevdiği insan için pek çok fedakârlıkta bulunsa da karşılığını beklediği şekilde görmez. Bu nedenle de hep mutsuz ve asidir. Ailesi tarafından destek görmediği için onları hayatından siler. Kocasını kendisini bırakıp gittiğinde terk edilme gururuna yediremez, başkası ile evlenir, hamile kalır ve dilediği gibi kendisi de çalışmaya başlar. Aradığı huzurlu ve güven dolu hayata kavuşur.

Annesi Kocasını ölen anlatıcının annesi üç kıızı ve bir oğlu ile geçim derindedir. Ne kadar çalışmasını istese de oğluna laf geçiremez. Oğlu bir kıızı için kendini bıçakladığında evlenmemesi gerektiğini söylese de oğlu dinlemez, tüm evi terk edip arkadaşlarında yaşamasına bir laf edemez. Merhametli ve vicdanlı bir kadın olan anne, oğlunun değişim sürecine çok sevinir, zorlu hastalıklar atlatır. Çocuklarına düşkündür.

Baba Dostu (Gaffar Amca) Anlatıcının babasının eski bir dostu olan adam geleneklerine bağlı, dilinde sürekli Allah, kitap olan bir adamdır. Kendi karısını kötü yoldan kurtarıp evlenen adam "kart horoz" lakabı ile anılır, şehvetli tavırları ve anlatıcının karısına tacizde bulunması ile bilinir. Her ne kadar sıcak ve samimi görünmeye çalışırsa çalışsın ahlaksız ve yozlaşmış biridir.

Ortahaf Anlatıcı ile birlikte aynı işyerinde çalışan Ortahaf, sorumsuz ve aylak biridir. İşletmenin futbol takımında olmasının avantajlarını değerlendiren ve çıkarları doğrultusunda yaşayan genç adam, anı yaşayan biridir. Esasında hali vakti yerinde bir ailenin oğlu olan Cemal, futbol merakı nedeni ile okula gitmez. Torpille Atıf Bey'in iş yerine girmeyi başarır. Sorumsuz ve rahat bir hayat yaşamayı arzu eden Ortahaf, işyerinde kılıbık diye bilinen Kantarcı Osman'ı kandırır. Ona içki içiren Ortahaf, Osman'ı zor durumlara sokar. Annesi ve teyzesi ile ilgili sıkıntılarını anlatıcı ile konuşur. Ortahaf 'ın annesi ablasına karşı kin doludur. Nazlanım teyze kocasına kaçarak evlendiği için ailesi kız kardeşini eve hapsettiği için evlenmeye zamanı olmaz. Aile büyükleri de vefat edince Ortahaf 'ın teyzesi hala bekâr bir halde namı deli olarak onların yanlarında durur. Her iki kadın da Ortahaf 'ın aile soyu gibi asil işlerde görev almasını isterler, top peşinde koşması onlara boş gelir.

İlyas Usta ve Doktor Anlatıcının hayatının değişmesi konusunda yön verici olarak görülen fabrika çalışanları oldukça güçlü bireylerdir. Çalışmanın faydasını anlatıcıya anlatarak bilinçlenmesini sağlarlar. Yardım etmeyi seven, dürüst ve cömert insanlar olan iki dost, revirde tanışır. İlyas usta makineye parmağını kaptırdığı için yaraları doktor tarafından sarılır. Toplumsal sorunlara ve konulara olan ortak noktaları onları bir araya getirir.

Osman ve Şahinde Demiryolları İşletmesi'nde çalışan Kantarcı Osman, çalıştığı Atıf Bey'e de söyleyerek anlatıcının muhasebe işine girmesini sağlar, hatta iyilik olsun diye kendi oturduğu evin bir odasına anlatıcı ve

karısının taşınmasına müsaade verir. Şahinde evlenmeden evveli çalışan fakat sonra ev işlerine kendini veren bir kadındır. Osman, karısının her dediğini yapmasına rağmen kadının kendisinden memnun olmadığı görülür. Şahinde Hanım, Osman'ı adeta çocuk gibi gördüğü için her şeye karışmak zorunda hisseder. Çocuklar ise aileyi kullanmanın ve yönetmenin yolunu bilir. Onları evde bağıra çağıra dizginlemeye çalışan Şahinde, kocası hakkında ne kadar dedikodu yapsa da anlatıcı ve karısına karşı savunma ihtiyacı hisseder. Eve içkili gelen kocası ile kavgalarından sonra anlatıcı ve karısını evinde istemez.

Güzide Bir gaziada konsomatrislik yapan Güzide'yi anlatıcı ile Ortahaf tanışırır. Kocası yüzünden böyle bir hayata düşmüş olan Güzide'nin yaşamı anlatıcıya kendi karısını düşündürür. İki kızı ile ortada kalan Güzide, çaresizliğin en belirgin sembolüdür. Büyük kızını yatılı okutan ve küçüğünü de okutmak için her şeyi yapacak olan Güzide, kızlarının kaderinin kendisi gibi olmasını istemez. Fakat bulunduğu ortam neticesinde pek çok taciz ile karşı karşıya kalan küçük kızı cinsel istismarlardan uzak tutmayı başaramaz.

Tema

Yozlaşma ve Bunalım'ın Bireye Etkisi Arkadaş Işıkları adlı romanda kahraman olan kişi yaşadığı işsizlik, avarelik, özgürlük arzusu ve yalnızlık gibi pek çok detay yüzünden yozlaşma ve bunalım etkisinde verdiği yanlış kararlar ile kendini bulmasının varoluşuna etkisi yansıtılır. Kişi olması gerekenin baskısını yaşarken aslında olanı yaşar ve özgürlük duygusunu dışarda ve arkadaşlarında bulur. Fakat peşinden gittiği özgürlük duygusu kendisini mutlu etmeye yetmez ve bunalıma doğru sürükler.